

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 347

**Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan
Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş
Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokolün
Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair
Kanun Teklifi (2/4335) ve Dışişleri Komisyonu
Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari>

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4335 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi5

• Dışışleri Komisyonu Raporu6

• Muhalefet Şerhi10

• Teklif Metni12

• Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiğı Metin12

• Ek Protokol Metni13

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 988819 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokol”ün onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4335)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	İçişleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması” 13 Kasım 2013 tarihinde imzalanmıştır. Söz konusu Anlaşmanın kapsamının genişletilmesini teminen “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokol” 25 Şubat 2020 tarihinde Bakü’de imzalanmıştır.

Ek Protokol ile dini radikalizm bağlamında işlenen suçlar, casusluk faaliyetleri ve yıkıcı faaliyetler, ödeme yöntemleri ve menkul kıymetler sahteciliği, her türlü emtia ve diğer ürünlerin kaçakçılığı, vatandaşların hayatlarına, sağlığına, onur ve haysiyetine yönelik suçlar, malvarlığına karşı suçlar, yasadışı organ, doku ve hücre ticareti ile mücadelede işbirliği hususları Anlaşmaya eklenmiştir.

Söz konusu Ek Protokol ile Türkiye ve Azerbaycan arasında yürütülmekte olan güvenlik işbirliği faaliyetlerinin daha da güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-74050

23 Mart 2022

Konu: Ek Protokol

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

25 Şubat 2020 tarihinde Bakü’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokol”ü Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

26/7/2022

Esas No: 2/4335

Karar No: 205

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4335 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değıştiren Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 1/7/2022 tarihinde yaptığı 36’ncı birleşiminde görüşölmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 24/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokol, 25/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 25/3/2022 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna havale edilen 2/4335 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 1/7/2022 tarihli 36’ncı toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması’na; dini radikalizm bağlamında işlenen suçlar, casusluk faaliyetleri ve yıkıcı faaliyetler, ödeme yöntemleri ve menkul kıymetler sahteciliği, her türlü emtia ve diğer ürünlerin kaçakçılığı, vatandaşların hayatlarına, sağlığına, onur ve haysiyetlerine yönelik suçlar, mal varlığına karşı suçlar ve yasa dışı organ, doku ve hücre ticareti ile mücadelede iş birliği hususlarının eklenmesini amaçlayan Ek Protokol’ün onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran tarafından;

Azerbaycan ile yüce Meclisin kabul ettiği Şuşa Beyannamesi ile müttefiklik seviyesinde birbirimize bağlı olduğu,

Tüm kurumların Azerbaycan makamlarıyla kapsamlı iş birliği ve ortaklık ilişkilerine sahip olduğu,

Azerbaycan ile bugüne kadar 300’e yakın anlaşma, protokol ve mutabakat muhtırasının imzalandığı ve birlikte uygulamaya konulduğu,

2013 tarihli Güvenlik İşbirliği Anlaşması’nın ülkeler arasındaki ahdi zemini kuvvetlendiren anlaşmalardan biri olduğu, dolayısıyla, güvenlik iş birliğine büyük önem atfedildiği,

Kolluk makamları arasında her düzeyde karşılıklı temas ve ziyaretlerin gerçekleştirildiği, Azerbaycan kolluk kuvvetlerine ülkemizde kurs ve eğitimlerin verildiği, terörle mücadele, uyuşturucu, kaçakçılık, organize suçlar ve asayiş suçlarına karşı ortak mücadele yürütüldüğü ve afetlerde ve acil durumlarda karşılıklı destek de dâhil yeni iş birliği imkânlarının değerlendirildiği,

Kolluk makamlarının Azerbaycanlı muhataplarıyla giderek gelişen ilişkileri temelinde, 2013 tarihli Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının güncellenmesi ihtiyacının ortaya çıktığı ve 2020 yılında bu amaçla gündemdeki Ek Protokol’ün imzalandığı,

Bu Ek Protokol ile insan ticareti ve göçmen kaçakçılığına ilave olarak zorla çalıştırma ve düzensiz göçün birlikte takip edilecek suçlar kapsamına alınacağı,

Buna ilave olarak, terör suçları, casusluk ve yıkıcı faaliyetler, ödeme yöntemleri ve menkul kıymetler sahteciliği, her türlü emtia ve diğer ürünlerin kaçakçılığı, vatandaşların hayatlarına, sağlığına, onur ve haysiyetine yönelik suçlar, mal varlığına karşı suçlar ile yasa dışı organ, doku ve hücre ticaretiyle mücadele gibi suç türlerinin de yeni iş birliği alanları olarak Anlaşma’ya eklendiği,

Anlaşma'nın eğitim ve ortak operasyonlara ilişkin hükümlerinde yer alan “polis” ifadelerinin Jandarma Genel Komutanlığını ve Sahil Güvenlik Komutanlığını da içerecek şekilde “kolluk” ibaresi şeklinde değiştirildiği, böylece iş birliğine dair kurumların kapsamının da genişletildiği,

Ayrıca, Anlaşma'nın uygulanmasında yetkili Azerbaycan tarafındaki makamlardan biri olan Ulusal Güvenlik Bakanlığının yeni adına uyarlanarak Devlet Tehlikesizlik Hizmeti olarak güncellendiği,

Ek Protokol'ün hâlihazırda Azerbaycan tarafındaki onay sürecinin tamamlandığı, ifade edilmiş;

İçişleri Bakanlığı temsilcisi tarafından;

Ek Protokol'ün 2'nci maddesinin birinci fıkrasına “zorla çalıştırma” ve “düzensiz göç” ile “dini radikalizm bağlamında işlenmiş suçlar” ifadelerinin eklendiği, “zorla çalıştırma” ifadesinin ülkemizde vuku bulduğu iddia edilen Azeri vatandaşların zorla çalıştırılmasının önlenmesi kapsamında Azerbaycan tarafının talebi üzerine eklendiği,

“Düzensiz göç” ifadesinin gerek ulusal gerekse uluslararası mevzuatta kullanılan bir terim olduğu, güncel bir olgu olması kapsamında eklenmesinin uygun olacağı değerlendirildiği,

“Dini radikalizm bağlamında işlenmiş suçlar” ifadesinin ise başta DEAŞ terör örgütü olmak üzere, dini istismar eden terör örgütleriyle mücadele çerçevesinde eklendiği,

Yine, aynı maddenin birinci fıkrasına Anlaşma'nın imzalandığı 2013 yılından bu yana suç türlerinin güncellenmesi ihtiyacı ve bu suçlarla mücadelede Azerbaycan tarafıyla iş birliğine gidilmesi çerçevesinde hükümler eklendiği,

Anlaşma'da yer alan “Ulusal Güvenlik Bakanlığı”nın “Devlet Tehlikesizlik Hizmeti” olarak değiştirilmesi hususunun söz konusu Kurum'un 2015 yılında kurulması ve Anlaşma'da yer alan iş birliği alanlarının Devlet Tehlikesizlik Hizmeti Kurumu'nun görev alanlarına girmesi kapsamında yapıldığı,

Anlaşma'nın 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasında karşılanacak masraflara “konaklama” ifadesinin de eklendiği, uluslararası anlaşmalar kapsamında gerçekleştirilen ortak iş birliğine aksine bir mutabakata varılmadıkça konaklama ve toplantılara ilişkin giderlerin ev sahibi tarafça; uluslararası seyahat masraflarının ise gönderen tarafça karşılandığı ve işlemin müteakibliyet esası gözetilerek yapıldığı,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>
İstanbul	İstanbul	Antalya
Kâtip	Üye	Üye
<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Tulay Hatımoğulları Oruç</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
İzmir	Adana	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Adnan Sezgin</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ahmet Kamil Erozan</i>
Aydın	Balıkesir	Bursa
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Derya Babbak</i>
Bursa	Eskişehir	Gaziantep
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Güzelmansur</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Ahmet Ünal Çeviköz</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Yunus Emre</i>	<i>Hasan Turan</i>	<i>İsmail Özdemir</i>
İstanbul	İstanbul	Kayseri
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
	Üye	
	<i>Gülistan Kılıç Koçyiğit</i>	
	Muş	
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin kanun tekliflerine dair muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

2/4335 Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi’ne Şerhimiz:

Dış siyasette çatışmalı ve gerilimli siyasetlerin izlendiği Suriye, Libya ve Doğu Akdeniz düzeneğine Kafkasya da eklenmiştir. Türkiye söylemlerinin yanı sıra Azerbaycan’a açıktan destek vererek barış ve müzakerelerin karşısında çatışma ve savaştan yana bir tavır almıştır. Ayrıca Azerbaycan Hükümeti’nin özgürlükler karnesi de çok ciddi bir şekilde kaygı verici durumdadır. Sınır Tanımayan Gazeteciler’in 2021’de yayınladığı raporda Azerbaycan’da gazetecilere ve gazetecilik faaliyetlerine yönelik uygulamaların “çok vahim” durumda olduğu ve 180 ülke arasında basın özgürlüğü konusunda 167. Sırada olduğu belirtilmiştir. Freedom House’ın en son 2018’de yayınladığı raporda Azerbaycan’ın özgür bir ülke olmadığı ifade edilmiştir. Azerbaycan’da ifade özgürlüğü, basın özgürlüğüne yönelik ihlallerin yanı sıra çok sayıda işkence vakası birçok izleme örgütü tarafından raporlanmıştır.

Nitekim Azerbaycan’da Aliyev rejiminin başa gelmesinden itibaren başlayan ve günümüze kadar köklü bir şekilde devam ettirilen diktatörlüğe de değinmek gerektiğini ve rejimin adının doğru konulmasını önermekteyiz. Üstelik yazılanlara ve açıklananlara göre Eşi Mehriban Aliyev’i 2017’de devlet başkan yardımcısı yapabilecek derecede tek adamlıkta işi ileriye götüren İlham Aliyev, babasından devraldığı rejimi ayakta tutmak için bir tarafta içeride muhalefete baskı yaparken, diğer taraftan uluslararası düzeyde rüşvetle kurduğu sistemi aklamaya çalışmaktadır. Keza çok yakın dönemde Ermenistan’a karşı yürüttüğü savaş tavrı da verilebilecek bir örnektir.

Bu sebeple, Halkların Demokratik Partisi olarak, Türkiye-Azerbaycan arasında imzalanan söz konusu anlaşmanın, Azerbaycan ve Türkiye yurttaşlarını gözeten bir anlaşma değil, aksine güvenlik iş birliği adına her iki ülkenin rejimini gözettiğini ve onların çıkarına olduğunu düşünüyoruz. Azerbaycan ve Türkiye halklarının yararına olmayan bu anlaşmaya ***şerhimizi koyuyoruz.***

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Muş

04.07.2022
Tulay Hatımoğulları Oruç
Adana

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ŞENTOP’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA GÜVENLİK İŞ
BİRLİĞİ ANLAŞMASINI DEĞİŞTİREN
EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 25 Şubat 2020 tarihinde Bakü’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA GÜVENLİK İŞ
BİRLİĞİ ANLAŞMASINI DEĞİŞTİREN
EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 25 Şubat 2020 tarihinde Bakü’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
GÜVENLİK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASINI DEĞİŞTİREN
EK PROTOKOL**

Bundan böyle “Taraflar” olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti, bundan böyle “Anlaşma” olarak anılacak olan 13/10/2013 tarihinde Ankara’da imzalanan Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının 12. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde değişiklik yapmayı arzu ederek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

MADDE 1

Anlaşmanın 2. Maddesinin birinci fıkrasında (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“c) İnsan ticareti, göçmen kaçakçılığı, zorla çalıştırma ve düzensiz göç;”

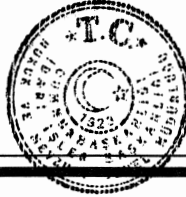
Anlaşmanın 2. Maddesinin birinci fıkrasında (f) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir.

- g) dini radikalizm bağlamında işlenen suçlar,
- h) casusluk faaliyetleri ve yıkıcı faaliyetler,
- ı) ödeme yöntemleri ve menkul kıymetlerin sahteciliği ve dolaşımı,
- j) her türlü emtia ve diğer ürünlerin kaçakçılığı;
- k) vatandaşların hayatlarına, sağlığına, onur ve haysiyetine yönelik suçlar;
- l) malvarlığına karşı suçlar;
- m) yasadışı organ, doku ve hücre ticareti” bentleri eklenmesinin;

MADDE 2

Anlaşmanın 2. maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“4. Taraflar Hizmet İçi Eğitim, Temel Kolluk Eğitimi, Lisans ve Lisansüstü Eğitim ve Doktora Eğitimleri alanlarında işbirliğinde bulunabilirler.”

MADDE 3

Anlaşmanın 3. Maddesinin b bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“b) Kendi ulusal mevzuatları uyarınca, ortak kolluk operasyonları yapma konusunda mutabakata varabilirler. Uygulamaya yönelik usuller konusunda her iki Tarafın Yetkililerince bu Anlaşmanın 6.Maddesinde belirtilen şekilde mutabakata varılacaktır.”

MADDE 4

Anlaşmanın 6 maddesinin birinci fıkrasının b bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

- b) Azerbaycan tarafı için: 1.İçişleri Bakanlığı,
2. Devlet Tehlikesizlik Hizmeti

MADDE 5

Anlaşmanın 10. maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

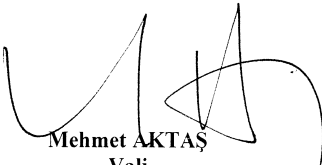
Aksine bir mutabakata varılmadıkça, konaklama ve toplantılara ilişkin giderlerin ev sahibi Tarafça, uluslararası seyahat masrafları ise gönderen Tarafça karşılanacaktır.

MADDE 6

İş bu protokol, tarafların gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildiriminin alındığı tarihte yürürlüğe girecektir. İş bu Protokol, Anlaşmanın bütünüleyici bir parçasını oluşturacak ve Anlaşma yürürlükte kaldığı sürece yürürlükte kalacaktır.

Bu protokol, tam yetki kılınmış aşağıda imzası bulunanlar tarafından 25 Şubat 2020 tarihinde Bakü’de tüm metinler eşit derece geçerli olacak şekilde Türkçe, Azerice ve İngilizce dillerinde ikişer orijinal nüsha halinde imzalanmıştır. Yorum farklılığı olması halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

Mehmet AKTAŞ
Vali
Emniyet Genel Müdürü

**AZERBAIJAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

Ali NAĞİYEV
Devlet Tehlikesizlik Hizmeti Başkanı

